

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

หน่อไม้ฝรั่งเป็นพืชผักชนิดหนึ่งที่รัฐมีนโยบายเพิ่มผลผลิตเพื่อขยายการส่งออก ส่งเสริมให้ทำสัญญาซื้อขายระหว่างกลุ่มเกษตรกรและบริษัท และมีแนวโน้มในด้านความต้องการของตลาดสูงโดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น เกษตรกรจึงหันมาปลูกหน่อไม้ฝรั่งกันมากขึ้น โดยอำเภอที่ทำการศึกษาคืออำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นอำเภอที่ทำการปลูกหน่อไม้ฝรั่งมากที่สุด และเกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือปลูกหน่อไม้ฝรั่ง

ดังนั้นเพื่อให้เกษตรกรสามารถตัดสินใจในการลงทุนหรือวางแผนการผลิตที่เหมาะสมโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จำเป็นต้องมีการศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการเพื่อให้ทราบถึงผลตอบแทนในการลงทุน นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร รวมทั้งวิเคราะห์ต้นทุน รายได้ และกำไรต่อปี เพื่อให้ทราบว่าในแต่ละปีเกษตรกรลงทุนไปเท่าไรและได้รับรายได้หรือผลกำไรปีละเท่าไร

การศึกษาครั้งนี้ได้อาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกหน่อไม้ฝรั่งในอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ปีการเพาะปลูก 2547/48 รวม 30 ตัวอย่างโดยสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากเกษตรกรที่ทำสัญญาซื้อขายกับบริษัท ธาณิยามา สยาม จำกัด

สภาพทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 30-39 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.4- ป.6) มีประสบการณ์ปลูกหน่อไม้ฝรั่งอยู่ในช่วง 1-5 ปี มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน เป็นแรงงานภาคเกษตร 1-2 คน แหล่งความรู้ที่เกษตรกรได้รับนั้นส่วนใหญ่มาจากกลุ่มเพื่อนเกษตรกรด้วยกัน แหล่งเงินกู้ส่วนใหญ่มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รองลงมาคือเงินกองทุนหมู่บ้าน

การถือครองที่ดินเกษตรกรส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง มีพื้นที่ในการปลูกหน่อไม้ฝรั่งเฉลี่ย 2.42 ไร่ พันธุ์หน่อไม้ฝรั่งที่เกษตรกรนิยมปลูกมากที่สุดคือ พันธุ์ปลอกอิมพรุฟ วิธีการให้น้ำ

ในการปลูกหน่อไม้ฝรั่งจะเป็นการให้น้ำแบบสปริงเกอร์ แหล่งน้ำที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น น้ำบาดาล น้ำห้วย บ่อขุด ส่วนการจัดการดูแลเรื่องปุ๋ยในการผลิตหน่อไม้ฝรั่ง ปุ๋ยเคมีที่นิยมใช้คือสูตรเสมอ 15-15-15, 16-16-16 ปุ๋ยอินทรีย์ที่นิยมใช้คือขี้ไก่, ขี้วัว และปุ๋ยชีวภาพ สารเคมีที่ใช้คือสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชและฮอร์โมน โดยสารเคมีจะซื้อจากบริษัท นอกจากนี้ยังมีวัสดุอื่นๆ ที่ใช้ได้แก่ เชือก ไม้รวก และแกลบ เป็นต้น

เหตุผลหลักของเกษตรกรในการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง คือ ราคาดี รองลงมาได้แก่มั่นใจว่าขายผลผลิตได้แน่นอนเนื่องจากทำสัญญาซื้อขายกับบริษัท ทำให้เกษตรกรทราบราคาที่แน่นอน ส่วนปัญหาที่พบส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาด้านการผลิต โดยปัญหาที่สำคัญได้แก่ ปัญหาเรื่องโรคระบาด รองลงมาได้แก่ปัญหาขาดแคลนน้ำ ที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ปุ๋ย/สารเคมีมีราคาแพง และแมลงศัตรูพืช แนวโน้มในการปลูกหน่อไม้ฝรั่งส่วนใหญ่จะมีแนวโน้มในการปลูกเท่าเดิม เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่ แรงงานและแหล่งน้ำ

จากการศึกษาต้นทุนในการผลิตหน่อไม้ฝรั่งพบว่า ต้นทุนทั้งหมดของการผลิตหน่อไม้ฝรั่งที่อายุ 1 ปี เท่ากับ 47,466.74 บาทต่อไร่ คิดเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสดและเป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 19,387.38 และ 28,079.36 บาท แยกเป็นต้นทุนผันแปรเท่ากับ 41,723.63 บาทต่อไร่ และต้นทุนคงที่เท่ากับ 5,743.11 บาทต่อไร่ ต้นทุนทั้งหมดของการผลิตหน่อไม้ฝรั่งที่อายุ 2 ปี เท่ากับ 63,078.63 บาทต่อไร่ คิดเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสดและเป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 26,426.09 และ 36,652.54 บาท แยกเป็นต้นทุนผันแปรเท่ากับ 57,335.52 บาทต่อไร่ และต้นทุนคงที่เท่ากับ 5,743.11 บาทต่อไร่ ต้นทุนทั้งหมดของการผลิตหน่อไม้ฝรั่งที่อายุ 3 ปี เท่ากับ 68,978.87 บาทต่อไร่ คิดเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสดและเป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 27,231.69 และ 41,747.18 บาท แยกเป็นต้นทุนผันแปรเท่ากับ 63,235.76 บาทต่อไร่ และต้นทุนคงที่เท่ากับ 5,743.11 บาทต่อไร่ ต้นทุนทั้งหมดของการผลิตหน่อไม้ฝรั่งที่อายุ 4 ปี เท่ากับ 64,595.15 บาทต่อไร่ คิดเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสดและเป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 24,894.54 และ 39,700.61 บาท แยกเป็นต้นทุนผันแปรเท่ากับ 58,852.04 บาทต่อไร่ และต้นทุนคงที่เท่ากับ 5,743.11 บาทต่อไร่ ต้นทุนทั้งหมดของการผลิตหน่อไม้ฝรั่งที่อายุ 5 ปี เท่ากับ 61,195.15 บาทต่อไร่ คิดเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสดและเป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 23,826.56 และ 37,368.59 บาท แยกเป็นต้นทุนผันแปรเท่ากับ 55,452.04 บาทต่อไร่ และต้นทุนคงที่เท่ากับ 5,743.11 บาทต่อไร่ และมีต้นทุนเฉลี่ยรวมทุกอายุตั้งแต่ปีที่ 1-5 โดยมีต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 61,062.92 บาทต่อไร่ คิดเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด

สดและเป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 24,353.26 และ 36,709.67 บาท และมีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเท่ากับ 55,319.81 บาทต่อไร่ และต้นทุนคงที่เท่ากับ 5,743.11 บาทต่อไร่

ผลผลิตเฉลี่ยหน่อไม้ฝรั่งที่อายุ 1 ปี เท่ากับ 933.86 กิโลกรัมต่อไร่ มีรายได้เท่ากับ 30,416.65 บาทต่อไร่ มีรายได้เหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดเท่ากับ 2,337.29 บาทต่อไร่ มีรายได้เหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ -11,306.98 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิเท่ากับ -17,050.09 บาทต่อไร่ ผลผลิตเฉลี่ยหน่อไม้ฝรั่งที่อายุ 2 ปี เท่ากับ 3,124.37 กิโลกรัมต่อไร่ มีรายได้เท่ากับ 110,513.96 บาทต่อไร่ มีรายได้เหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดเท่ากับ 73,861.42 บาทต่อไร่ มีรายได้เหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 53,178.44 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิเท่ากับ 47,435.33 บาทต่อไร่ ผลผลิตเฉลี่ยหน่อไม้ฝรั่งที่อายุ 3 ปี เท่ากับ 3,572.26 กิโลกรัมต่อไร่ มีรายได้เท่ากับ 128,542.10 บาทต่อไร่ มีรายได้เหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดเท่ากับ 86,794.92 บาทต่อไร่ มีรายได้เหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 65,306.34 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิเท่ากับ 59,563.23 บาทต่อไร่ ผลผลิตเฉลี่ยหน่อไม้ฝรั่งที่อายุ 4 ปี เท่ากับ 3,311.11 กิโลกรัมต่อไร่ มีรายได้เท่ากับ 116,386.55 บาทต่อไร่ มีรายได้เหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดเท่ากับ 76,685.94 บาทต่อไร่ มีรายได้เหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 57,534.51 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิเท่ากับ 51,791.40 บาทต่อไร่ ผลผลิตเฉลี่ยหน่อไม้ฝรั่งที่อายุ 5 ปี เท่ากับ 2,894.10 กิโลกรัมต่อไร่ มีรายได้เท่ากับ 98,920.97 บาทต่อไร่ มีรายได้เหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดเท่ากับ 61,552.38 บาทต่อไร่ มีรายได้เหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 43,468.93 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิเท่ากับ 37,725.82 บาทต่อไร่ และมีค่าเฉลี่ยรวมทุกอายุตั้งแต่ปีที่ 1-5 โดยมีผลผลิตเฉลี่ย เท่ากับ 2,767.14 กิโลกรัมต่อไร่ มีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 96,956.05 บาทต่อไร่ มีรายได้เหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยเท่ากับ 60,246.39 บาทต่อไร่ มีรายได้เหนือต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเท่ากับ 41,636.25 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิเฉลี่ยเท่ากับ 35,893.14 บาทต่อไร่

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการผลิตหน่อไม้ฝรั่ง จะใช้การวิเคราะห์ทางการเงิน โดยใช้เกณฑ์การวัดความเป็นไปได้จากมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) อัตราส่วนรายได้ต่อค่าใช้จ่าย (BCR) และอัตราผลตอบแทนของการลงทุน (IRR) โดยกำหนดพื้นที่ผลิตหน่อไม้ฝรั่งในการวิเคราะห์เท่ากับ 2.42 ไร่ โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 9 มีอายุโครงการเท่ากับ 5 ปี จากผลการวิเคราะห์ ได้มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทน (PVB) เท่ากับ 940,829.11 บาท มูลค่าปัจจุบันของต้นทุน (PVC) เท่ากับ 454,906.44 บาท ทำให้ได้มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) เท่ากับ 485,922.67 บาท อัตราส่วนมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนต่อต้นทุน (BCR) เท่ากับ 2.07 และอัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) เท่ากับ 86.04 % จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผลตอบแทน

ทางการเงินในการลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่งนั้น จะให้ผลคุ้มค่าต่อการลงทุน เนื่องจากมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิเพิ่ม (NPV) มีค่าค่อนข้างสูง และดัชนีชี้วัดอัตราส่วนรายได้ต่อค่าใช้จ่าย (BCR) มีค่ามากกว่า 1 และอัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) มีค่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่เกษตรกรต้องจ่ายคืนสถาบันการเงิน

การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการโดยการพิจารณาค่าความแปรเปลี่ยน (Switching Value Test) ของการผลิตหน่อไม้ฝรั่งทางด้านต้นทุนและรายได้ พบว่าการแปรเปลี่ยนทางด้านรายได้มีผลกระทบต่อโครงการมากกว่าการแปรเปลี่ยนทางด้านต้นทุน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุน หรือการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่งของเกษตรกรในอำเภอด่านมะขามเตี้ย พบว่ามีความเป็นไปได้ในการลงทุนเพราะให้ผลตอบแทนค่อนข้างสูง ดังนั้นรัฐบาลควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรหันมาปลูกหน่อไม้ฝรั่งให้มากขึ้น เพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น

2. จากการศึกษาถึงต้นทุนการผลิตและรายได้ที่เกษตรกรได้รับ พบว่าการลงทุนผลิตหน่อไม้ฝรั่งมีผลตอบแทนที่สูง ถึงแม้ว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการผลิตที่สูงก็ตาม เนื่องจากราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับนั้นเป็นราคาประกัน แต่ผลตอบแทนที่ได้รับนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพและปริมาณ เนื่องจากการแบ่งเกรดผลผลิตหน่อไม้ฝรั่งเป็นหลายเกรด และการทำสัญญาซื้อขายในราคาตามคุณภาพที่กำหนดในแต่ละเกรด นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่าต้นทุนในการผลิตเป็นค่าแรงงานในการดูแลรักษาหน่อไม้ฝรั่งเป็นส่วนใหญ่และมีความต้องการแรงงานสม่ำเสมอตลอดปี ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องแนะนำให้เกษตรกรใช้แรงงานในครัวเรือนให้มีประสิทธิภาพเพื่อการปลูกหน่อไม้ฝรั่งแทนการจ้างงาน และควรมีการอบรมให้ความรู้ด้านการผลิต เพื่อให้เกษตรกรดำเนินการผลิตในขั้นตอนและกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3. จากปัญหาทางด้านการผลิตหน่อไม้ฝรั่งของเกษตรกร ที่ประสบมากที่สุดคือปัญหาเรื่องโรคระบาดจากเชื้อรา เช่น โรคแอนแทรคโนส โรคนี้แพร่ระบาดได้ง่ายและรวดเร็วในฤดูฝน สามารถแพร่

ระบาดได้โดยปลิวไปตามลม ถูกน้ำชะไปและสิ่งเคลื่อนไหวอื่นๆ วิธีป้องกันกำจัดโรค เกษตรกรควรหมั่นดูแลแปลงปลูกหน่อไม้ฝรั่งให้มีการระบายน้ำได้ดีไม่ชื้นและ เก็บเศษซากพืชและถอนส่วนที่เป็นโรคไปเผาทำลาย เพื่อป้องกันการระบาดของเชื้อโรคและควรมีฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดโรคทุก 7 วัน

4. สำหรับเกษตรกรรายใหม่ที่ต้องการลงทุนหรือเกษตรกรที่ต้องการเพิ่มพื้นที่ในการผลิตหน่อไม้ฝรั่ง รัฐควรมีมาตรการเงินกู้หรือสินเชื่อแก่เกษตรกรที่ผลิตตามสัญญา (contract farming) เพราะในการลงทุนผลิตหน่อไม้ฝรั่งในช่วงปีแรกต้องมีการลงทุนมากเกี่ยวกับที่ดินและเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร ตลอดจนช่วงแรกผลผลิตที่ได้ยังไม่เต็มที่ทำให้รายได้น้อยกว่าต้นทุน เป็นเหตุให้เกษตรกรที่ไม่มีเงินลงทุนในช่วงแรกจะไม่สามารถประกอบอาชีพการผลิตหน่อไม้ฝรั่งได้

5. เทคโนโลยีการผลิตหน่อไม้ฝรั่งที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยอยู่ในขั้นกำลังพัฒนา แม้ว่าจะมีการปลูกหน่อไม้ฝรั่งในประเทศไทยมานานแล้วก็ตาม แต่วิธีการปลูก พันธุ์ที่ใช้ปลูก การปฏิบัติดูแลรักษา ตลอดจนเทคนิคต่างๆ ในการเพิ่มผลผลิตและวิธีการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อให้ได้หน่อที่มีคุณภาพที่ดีที่สุดเป็นที่ต้องการของตลาดยังไม่เป็นที่เปิดเผยมากนัก ดังนั้นรัฐบาลควรจะมีการส่งเสริมให้มีการวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีในการผลิตหน่อไม้ฝรั่งเพื่อให้ได้ผลผลิตตรงตามมาตรฐานที่ตลาดต้องการมากขึ้นและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้แก่เกษตรกรที่ปลูกหน่อไม้ฝรั่งได้รับรู้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อ

1. เนื่องจากการผลิตหน่อไม้ฝรั่งในจังหวัดกาญจนบุรี นอกจากเกษตรกรจะขายผลผลิตให้กับบริษัทธานีมา สยาม จำกัด แล้วยังมีการขายผลผลิตให้กับบริษัทอื่นๆ อีก ซึ่งราคาผลผลิตตามเกรดที่ได้รับจะแตกต่างกันในแต่ละบริษัท ดังนั้นการศึกษาค้างต่อไปอาจจะทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินเปรียบเทียบระหว่างตลาดรับซื้อที่แตกต่างกันเพื่อเป็นทางเลือกในการขายผลผลิตที่ให้ผลตอบแทนสูงแก่เกษตรกรได้อีกทางหนึ่ง

2. ควรจะมีการศึกษาถึงต้นทุนเปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรที่ทำสัญญาและไม่ได้ทำสัญญากับบริษัทผู้รับซื้อ เพื่อเป็นแนวทางให้แก่เกษตรกรในการเลือกวิธีการผลิตและการตลาดที่ตนต้องการ และเห็นว่าจะช่วยลดต้นทุนในการผลิตและจะทำรายได้ให้กับตนเองมากที่สุด

3. ในจังหวัดกาญจนบุรี สำหรับการประกอบอาชีพทางการเกษตรนอกจากเกษตรกรจะทำการปลูกหน่อไม้ฝรั่งแล้ว ยังมีการปลูกพืชอย่างอื่นเป็นรายได้ อีก เช่น อ้อย มันสำปะหลัง และพืชผักชนิดอื่น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป อาจจะทำการเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนกับพืชชนิดอื่นที่นิยมปลูกในพื้นที่นั้นๆ โดยจากผลการวิเคราะห์ที่ได้ อาจทำให้เกษตรกรตัดสินใจหันมาประกอบอาชีพเพียงอาชีพเดียวที่ให้ผลตอบแทนสูงที่สุดสำหรับเกษตรกรเอง

4. นอกจากการศึกษาต้นทุน ผลตอบแทนในการผลิตหน่อไม้ฝรั่งแล้ว ยังควรมีการศึกษาถึงประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกรด้วย เพื่อจะได้เป็นแนวทางให้แก่เกษตรกรในการเลือกใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ ในระดับที่เหมาะสม เป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตต่อไร่ หรือช่วยลดต้นทุนในการผลิตลง ทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงสุด